

на енциклопедиститѣ“, както го нарича Дидро, отстоява съ жарь необходимостта да се освободи човѣществото отъ „фантома“ богъ и да се премахне не само отъ мислитѣ, но и отъ езика името „богъ“, пъкъ макаръ и да се отъждествява той съ природата. Въ съгласие съ философа Пиеръ Белъ (авторъ на „Историко-критическия речникъ“ отъ 1695 г.), който упорито ратува за свобода на мисълта и за търпимостъ, който мрази абсурднитѣ суевѣрия и разказитѣ за чудеса и който намира фанатизма хиляди пѣти по-гибеленъ отъ атеизма, Олбакъ мисли, че безвѣрието било по-добро отъ суевѣрието (Плутархъ въ древността казва малко поиначе: суевѣрието било по-лошо отъ безвѣрието) и че това безвѣрие (атеизмътъ) било прекрасно съвмѣстимо съ морала, щомъ дѣлата на хората произтичатъ не толкова отъ тѣхнитѣ общи представи, колкото отъ тѣхнитѣ страсти и инстинкти. Подчертавайки, все като Пиеръ Белъ, противоречието между откровение и разумъ, Олбакъ се обявява противъ всѣкакво чудо и всѣкаква мистика (макаръ, по негово собствено признание, нуждата отъ тѣхъ да била дълбоко заложена въ човѣшката душа), — само защото жрецитѣ имали голѣми изгоди отъ тѣхъ при упражнение на властта си надъ суевѣрнитѣ. Сумата на възгледитѣ си по тази точка Олбакъ изказва въ заключението: назначението на човѣка е да бжде щастливъ; поради това трѣбва да се отстранява всѣко мнение, което спѣва това щастие, и да се насърчава и проповѣдва всѣко друго, което го ползува. Къмъ мненията, дошли да увредятъ човѣшкитѣ блага, той брои религиитѣ, създадени отъ жрецитѣ въ тѣхна собствена полза; а къмъ благотворнитѣ познания и идеи той причислява естественитѣ науки, понеже тѣ освобождаватъ човѣшкия духъ отъ заблудитѣ върху неговото естество и неговото развитие. За оборване на първитѣ Олбакъ издава „Christianisme dévoilé“ (1767), „Histoire critique de Jésus-Christ“ (1770) и други съчинения; за пропаганда на вторитѣ — познатата „Système de la nature“ (1770), съ нейнитѣ материалистично-механични тълкувания на природата.

Въ помощъ на подобни разбирания и тежнения идватъ и двама твърде авторитетни на времето си писатели, Волней и Дюпюи, четени старателно и цитувани неведнажъ отъ Селимински. Първиятъ отъ тѣхъ, привърженикъ на революцията, публикува — следъ едно пѣтуване на Изтокъ — знаменититѣ